

Statens forurensningstilsyn
Postboks 8100 Dep.,
0032 Oslo

Saksbehandler:
Sigrid Skjølås

Vår dato:
11.07.2007

Vår referanse:
2007/232

Deres dato:
29.05.2007

Deres referanse:
2007/315-1

Høring av nytt kjemikalier regelverk om registrering, evaluering, autorisasjon og begrensning av kjemikalier, REACH, som gjennomføres som norsk forskrift

Kommentarer fra Forbrukerrådet

Sentralt for Forbrukerrådet er forbrukernes krav på å få informasjon om produktenes innhold av helse- og miljøfarlige kjemikalier og informasjon for å kunne forebygge skadevirkninger.

Forbrukerrådet ønsker å vektlegge følgende forhold:

1. Opprettelse av en arbeidsgruppe som skal vurdere muligheten og behovet for en kjemikalieportal
  2. Innføring av et obligatorisk krav om kjemikaliefaremerking
-

Forbrukerrådet viser til brev av 29. mai 2007 fra Statens forurensningstilsyn (SFT), vedrørende høring av nytt kjemikalier regelverk om registrering, evaluering, autorisasjon og begrensning av kjemikalier, REACH, som gjennomføres som norsk forskrift. Det ble avholdt et høringsmøte 28. juni. SFT ber om kommentarer innen 15. august 2007.

Generelle kommentarer

Forbrukerrådet mener REACH innebærer en stor forbedring av dagens system på flere områder. Regelverket flytter prinsipielt ansvaret for å vise at kjemikalier er trygge i bruk over på industrien, og bidrar til at vi får mer kunnskap om egenskapene til kjemikalierne vi omgir oss med. Forbrukerne i hele EU får rett til å få informasjon om et begrenset antall stoffer i forbruksprodukter. Likevel er det fortsatt mye som gjenstår i arbeidet for trygge produkter.

Kommentarer til hovedinnholdet i REACH

Registrering, HMS-datablad og krav om informasjonsflyt

1. Obligatorisk innmelding av sikkerhetsrapport ("Chemical Safety Report", CSR) og HMS-datablad i Produktinformasjonsbanken (PIB).

REACH fører til at industrien får større ansvar for å vurdere sine kjemikalier, foreslå og iverksette sikkerhetstiltak ved bruk og sørge for at informasjon gis gjennom alle leddene i forsyningskjeden

UTGIVER AV:

Forbrukerrådet
The Consumer Council
of Norway

Postadresse:
P.b. 4594 Nydalen
NO-0404 Oslo

Besøksadresse:
Rolf Wickstrøms vei 15
0486 Oslo

Org. nr.:
NO 871 035 382 MVA

post@forbrukerradet.no
forbrukerportalen.no

Publikumstelefon:
815 58 200
Sekretariatet,
tlf.: 23 40 05 00

(inkluderer produsenter, importører, nedstrømsbrukere og distributører). Dette skjer blant annet gjennom utarbeiding av kjemisk sikkerhetsrapport (CSR) for alle registrerte stoffer i mengder ≥ 10 tonn/år og som inkluderer risikovurdering med hensyn til arbeidstakere, forbrukere, mennesker eksponert indirekte via miljøet og det ytre miljøet. Kravet om at alle produsenter, importører, nedstrømsbrukere og distributører skal forsyne mottakerne av stoffer og stoffblandinger med et HMS-datablad, videreføres under REACH.

Forbrukerrådet mener denne informasjonen også må nå forbrukeren. Det er på sin plass å nevne Produktinformasjonsbanken (PIB) i denne sammenheng. PIB er etablert med statlige midler, gratis i bruk og basert på frivillig innmelding av HMS-datablad. Forbrukere har i prinsippet ikke tilgang til HMS-datablad når de for eksempel kjøper maling, men kan likevel ha interesse for og nytte av mer informasjon enn det som finnes av merking på produktet. Forbrukerrådet mener innmelding av både sikkerhetsrapport (CSR) og HMS-datablad, må gjøres obligatorisk slik at også forbrukerne kan få lettere tilgang til denne informasjonen. Vi mener at en slik plikt ikke vil medføre noen økte kostnader på produsenter og importører.

2. Helpdesk må yte hjelp til forbrukerne

REACH pålegger Kjemikaliebyrået (ECHA) og myndighetene i de enkelte landene å etablere en informasjonstjeneste - "helpdesk", for å yte hjelp til næringslivet og andre som blir berørt eller har spørsmål om regelverket. SFT har utviklet en første versjon av "helpdesk", som er tilgjengelig på sft.no. Foreløpig inneholder "helpdesk" lite forbrukerrettet informasjon. Forbrukerrådet mener myndighetene må videreutvikle "helpdesk" slik at den også blir et nyttig informasjonsverktøy for forbrukerne.

Forvaltningsmyndighet

1. Et samordnet og omfattende tilsyn for å sikre at produsenter, importører og forhandlere ivaretar sine forpliktelser i REACH

Flere departement og en rekke underliggende etater har ansvar for regelverk som omfatter krav vedrørende helse- og miljøfarlige kjemikalier. Det er relativt store forskjeller i kapasitet, kompetanse og ressurser mellom disse. Dette medfører at ulike problemområder får ulikt fokus og oppfølging fra myndighetenes side. Videre kan en mangfoldig forvaltning føre til at risikovurderinger – og tiltak knyttet til ett og samme kjemikalie kan bli u hensiktsmessig oppsplittet mellom ulike sektorer. REACH vil kreve et samordnet og omfattende tilsyn fra ansvarlige myndigheter for å sikre at produsenter, importører og forhandlere ivaretar sine forpliktelser.

Helse- og miljømessige konsekvenser

1. Vurdere muligheten og behovet for en kjemikalieportal for å samle og bedre tilgangen på informasjon om helse- og miljøeffektene av kjemikalier for arbeidstakere, industri, myndigheter og forbruker

REACH vil føre til en vesentlig økning i informasjonsstrømmen om kjemiske stoffer. Informasjonen er først og fremst en kilde for arbeidstakere, industri og ansvarlige myndigheter. Forbrukerrådet mener at også forbrukerne skal ha tilgang til denne informasjonen. Det bør derfor vurderes om det både er mulighet og behov for å opprette en kjemikalieportal som samler og bedrer tilgangen på informasjon om helse- og miljøeffektene av kjemikalier. Dette begrunner vi blant annet i følgende:

- Retten til produktspesifikk informasjon etter miljøinformasjonsloven og produktinformasjonsloven, gir enhver forbruker rett til å få informasjon om produkter som kan forårsake helseskade eller miljøforstyrrelser direkte fra alle ledd i en salgskjede. Forbrukerne har krav på å få informasjon om produktenes innhold av helse- og miljøfarlige kjemikalier, og informasjon for å kunne forebygge skadevirkninger. I St. meld.nr. 14 (2006-2007) *Sammen for et giftfritt miljø – forutsetninger for en tryggere fremtid*, står det at Regjeringen ønsker å gjøre disse rettighetene bedre kjent spesielt overfor forbrukerne, importører og detaljhandelen. En kjemikalieportal vil kunne bidra til å oppfylle disse ønskene. Den vil også kunne bli en viktig del av kompetansehevingen som tvinger seg fram som følge av REACH.

- Regjeringen sier i St.meld.nr 14 (2006-2007) at de vil vurdere å opprette egne forbrukernettsider i samarbeid mellom miljøvern-, helse-, og forbrukermyndighetene. Hensikten er blant annet å øke kunnskapen om helse- og miljøeffekter knyttet til produkter og gjøre forbrukernes hverdag lettere. En kjemikalieportal vil kunne være en inngangsport til ulike nettsider som inneholder viktig og nyttig forbrukerinformasjon som for eksempel Produktinformasjonsbanken (PIB), Giftinformasjonen, Folkehelseinstituttet, Statens arbeidsmiljøinstitutt, regelhjelpe.no, Mattilsynet, ECHA osv. "Helpdesk" bør være knyttet til portalen.

Forbrukerrådet foreslår at SFT oppretter ei arbeidsgruppe som skal vurdere muligheten og behovet for en kjemikalieportal. Arbeidet bør også inkludere videreutvikling av "Helpdesk" og andre sentrale informasjonsverktøy. I tillegg til miljøvernmyndighetene bør helsemyndigheter, forbrukermyndigheter og evt. andre relevante aktører delta i arbeidsgruppa. Dersom det er ønskelig, kan Forbrukerrådet gjerne ta initiativ til et oppstartsmøte i denne arbeidsgruppa allerede i høst.

Arbeidet videre med REACH – revisjoner og krav

1. Rekkevidden av REACH må økes

Forbrukerrådet mener at alle typer produkter må omfattes av REACH. Det kan ikke være slik at et stoff som forbys i ett produkt, for eksempel maling, tillates brukt i et annet produkt for eksempel human eller veterinær medisin, eller kosmetikk. REACH legger opp til at det fremdeles skal være ulik regulering av kjemikalier i ulike produktgrupper. Dette må endres, blant annet gjennom endringer i unntakene i kapitlet om autorisasjon. Det bør videre settes et horisontalt minstenivå for beskyttelse av helse og miljø knyttet til all kjemikaliebruk, for eksempel ved at spesialregelverk viser til REACH.

2. Forenklet registrering under 1 tonnsgrensen

REACH må utvides slik at alle stoffer som finnes på markedet registreres. Slike stoffer kan fort nå opp på en samlet høy produksjonsmengde selv om de produseres av forskjellige produsenter. Stoffene kan videre være svært farlige og ha alvorlige langtidseffekter. En forenklet registrering av stoffer under 1 tonnsgrensen pr produsent/importør må innføres.

3. Substitusjonsplikten

Substitusjonsplikten i REACH må bli mye strengere. Det vil si at kravet om å erstatte de farligste stoffene med mindre farlige stoffer må gjelde uansett om industrien kan vise at de har såkalt "tilfredsstillende kontroll". Alle tillatelser til bruk av slike stoffer må være tidsbegrenset.

4. Registrering av stoffer i faste bearbejdede produkter

Kravet til registrering av stoffer i faste bearbejdede produkter må strammes opp. Dette gjelder spesielt forbruksprodukter som importeres til EU/EØS-området. Dersom slike stoffer ikke fanges opp av REACH, vil regelverket være konkurransevridende og medføre fare for at produksjon som i dag foregår i Europa, flyttes til andre verdensdeler.

5. Kjemikaliefaremerking

Gjennom REACH, vil de farligste helse- og miljøfarlige kjemikalier bli underlagt krav om godkjenning (autorisasjon). Det skal lages en kandidatliste over stoffer som er kreftfremkallende, arvestoffskadelige eller reproduksjonsskadelige (CMR) klassifisert i kategori 1 eller 2, stoffer som er persistente, bioakkumulerende og toksiske (PBT eller vPvB, jf. kriteriene i Annex XIII til forordningen), eller stoffer som er av tilsvarende bekymring, for eksempel hormonforstyrrende stoffer. Stoffene vil deretter bli først opp på Annex XIV til forordningen med en såkalt "solnedgangsdato". Fra "solnedgangsdatoen" vil det ikke lenger være tillatt å bruke stoffene uten en eksplisitt godkjenning. For PBT, vPvB og CMR-stoffer hvor det ikke er en nedre terskelverdi for skadeeffekter, kan det ikke innvilges autorisasjon hvis det finnes tilgjengelige alternativer. Når det gjelder andre stoffer, skal det leveres en substitusjonsplan for bytte av alternativer dersom det finnes andre stoffer som kan brukes på tilsvarende bruksområde.

Forbrukerrådet mener at systemet beskrevet over, vil føre til at utfasingen av de farligste stoffene vil ta svært lang tid. Retten til å gjøre informerte valg er en sentral forbrukerrettighet. Forbrukerrådet mener at forbruksprodukter ideelt sett ikke bør inneholde stoffer med svært alvorlige helse- og/eller

miljøfarlige egenskaper. Inntil en slik idealsituasjon oppstår, mener vi forbrukerne har krav på lett tilgjengelig informasjon for å ha mulighet til å kunne velge bort produkter med de aller farligste stoffene. Det må derfor innføres et obligatorisk krav om kjemikaliefaremerking på alle forbruksprodukter som inneholder disse stoffene.

En merkeordning kan for eksempel omfatte alle de stoffene som settes på listene over stoffer med svært alvorlige egenskaper i REACH. Merket må være et godt synlig symbol og følges av en kort forklarende tekst. Teksten eller merket bør også informere om krav til avfallsbehandling. En slik merkeordning vil ha flere positive effekter:

- Incentiv for industrien til å fase ut bruken av slike stoffer
- Gi forbrukere muligheten til å foreta mer bevisste valg av produkter
- Øke innsamlingsprosenten av farlig avfall

Forbrukerrådet oppfordrer norske myndigheter til å arbeide for at et krav om kjemikaliefaremerking inkluderes enten i REACH eller i EUs produktregelverk.

Med hilsen

for Forbrukerrådet

Lasse Billington
underdirektør

Sigrid Skjølås
rådgiver

UTGIVER AV:

